

Jak to bylo o žních

*Svatá Markéta
vede žence do žita.*

To se říkávalo třináctého července na svátek Markéty. I tehdy v červenci žito už dozrálo. Sluníčko pálilo a po modrém nebi přeletěla půvabná bíločerná straka. Na jabloni se ve slunci lákavě leskla jablíčka. Straka neodolala a párkrát do jednoho klovla. Brrr! Otrásla se. Obilí už dozrálo, ale jablíčka ještě ne, jsou ještě kyselá.

Vedle na žitném poli je rušno. Zvědavá straka se tam letí podívat. Vojtovi sklízají žito a kdekdo jim při žních pomáhá. Sedlák Vojta kosí vepředu, za ním jde s kosou ve vedlejším pruhu hrnčír Josef a za hrnčířem učitel Janek. Kosy se zakusují pravidelně do stojících klasů, a jak ženci na poli postupují, obilí za nimi lehá.

Straka nad ženci nevíšmavě proletěla, protože zahlídla Honzíka s Martínkem. Vydala se hned za nimi, a tak si ani neposlechla písničku, kterou muži zpívali.

K poli zatím přišly pomáhat také ženské, selka Vojtová, Mařenka i ševcová Běta s malou Barborkou přivázanou na zádech. Laškovně žencům odpověděly.

Což se mně, má mi-lá, hez- ká_ zdáš! Bu - deš tak hez - ká,
až se_ vdáš? Ješ - tě hez - čej - ší, můj nej - mi-
lej - ší, vem si mě, vem si mě, u - hlí_ dáš.

Běta rozprostřela do stínu stromu na mezi peřinku a uložila na ni miminko, které spokojeně usnulo, a selka vedle postavila koš s jídlem k obědu.

A hned se všechny pustily do práce. Sbírají posečené klasy a zručně povříšlem vážou snopy, které pak staví do panáků.

Ty panáky ale nevypadají jako nějací páni, spíš připomínají malé domky, jeden snop položený nahoře tvoří střechu.

Až bude pole plné domků-panáků, budou se svážet do stodoly. A pak se z proschlého obilí vymlátí zrno a ze zrní se umele mouka a z mouky se upeče chleba. A to je konec pohádky o obilí.

Ženci se na konci pole otočili a sečou teď v opačném směru, takže se potkávají se ženami.

Učitel Janek se od kosy usmál na Mařenku. Dívka se radostí začervenala a potěšeně mu úsměv oplatila. Ani nevnímají letní žár slunce.

Zato ostatní ano. Honzík s Martínkem proto dostali za úkol přinést žencům vodu. Vydali se ke studánce, která je kousek odtud v lese. V té chvíli je dohonila straka a letí s nimi v naději, že budou společně dovádět. Honzík si poskakuje, ale Martínek jde rozvážně, protože nese džbánek, musí dávat pozor, aby s ním nezakopl.

V tajemném lesním šeru se mezi stromy zatřpytil pramínek, který prýští do studánky obložené kameny. Chladivou vodu z něj právě pila malá sýkorka. Najednou zaslechla někoho přicházet a v tu ránu ulétla.

Martínek vystoupil po kamenných schůdkách ke studánce a podržel džbán pod pramínkem. Honzík se lišácky usmál a šplíchl na něj vodu. Počítal s tím, že rozpoutají námořní bitvu.

„Nehloupni, už na nás čekají!“ odbyl ho Martínek zodpovědně a s plným džbánkem se vydal zpátky na pole.

Straka se chytla své příležitosti. Zvesela zaskřípala svým nenapodobitelným hlasem, snesla se ke zklamanému Honzíkovi a křídlem ho pocákala. Zamžourala na něj hned jedním, hned druhým okem, co on na to.

„Stračko, nemáme čas, na poli čekají na vodu!“ odbyl ji důležitě Honzík a vyběhl dohnat kamaráda.

Opuštěná straka se jala pít ze studánky a vtom uviděla na zrcadlící se hladině vody jelení parohy. Rychle jelenovi uvolnila místo, přece jen je větší než ona. Obraz parohů na vodní hladině se rozvlnil, když jelen začal žíznivě pít.

Straka se vracela zpátky na pole, a jak tak letí, její pozornost přitáhl koš s jídlem pod stromem. Pro jistotu koukla směrem k miminku na peřince, které stále spokojeně spalo.

Straka přistála na koši a pokouší se dostat zobákem pod ubrousek, ale ono to nejde!

Vztekle zakrākala a tu se Barborka probudila. Rozkřičela se, jako by ji na nože brali, a její maminka se k ní hned rozběhla. To milou straku polekalo, tak rychle odletěla.

Běta se posadila s hladovou dceruškou stranou ke kojení. Právě zvoní poledne a chlapi už taky musí mít hlad.

Paňmáma Vojtová vyndala z koše na ubrousek krajíce chleba s tvarohem a zavolala na žence: „Mládenci, pojdte na oběd!“

Chlapi odložili kosy a s radostí se odebrali k hospodyni. Kluci se džbánkem vody ze studánky už také přišli.

Postupně se všichni napili a osvěženi svorně zasedli na mez a s chutí se pustili do jídla.

Ten chléb, co paňmáma Vojtová včera upekla, a čerstvý tvaroh, to je ale dobrota! Honzík svůj krajíc strčil na tři rázy do pusy a nenápadně se odplížil stranou.

Vlezl do panáka, schoval se tam celý a vykřikl: „Martínku, že nevíš, kde jsem!“
Martínek hledá okolo panáků, ale kde nic tu nic.

Tu na něj Honzík vybafl! Vyskočil ze svého úkrytu, přeběhl k druhému panáku a vyšplhal se na něj jako opice. Martínek je rázem u něj a tahá ho za nohu dolů. Honzík se i s horním snopem skulil a panák se celý rozvalil! Nezbedníci se kočkují na zemi a chechtají se.

Pantáta Vojta se po nich přísně podíval a zahrozil: „Že tam na vás dojdu!“

Aby předešla manželovu rozčilení, zavolala raději maminka Vojtová na synka: „Martine, dojděte nasbírat borůvky. Upeču zítra koláč.“

„Chm! Taková holčičí práce,“ hudruje Martínek. Udělal otrávený obličej, ale zahlédl otcův pohled, a tak snaživě popadl džbánek, strčil do zevlujícího Honzíkova a vypálili k lesu.

„A pozor, ať neutrhnete vraní oko!“ volala ještě Vojtová a starostlivě se za nimi dívala.

Kluci jdou spokojeně po cestě kolem políčka slunečnic a podél pšeničného pole, na kterém už stojí panáky ze snopů. Mezi nimi hlídá strašák. Obilí se suší a strašák má za úkol odhánět ptáky, aby zrní nevyzobali.

Teď ale na jeho hlavu s roztrhaným kloboukem drze dosedla straka. Pyšně zaskřípala na kluky, koukejte, jak jsem odvážná, vůbec se toho pána nebojím!

Honzík při pohledu na straku najednou začal skákat jak pomínutý a Martínek nad tím jen nechápavě vrtěl hlavou.

„Huš, Stračko! Ten klobouk potřebuju!“ odehnal Honzík straku a ta nakvašeně odletěla.

Bez váhání sundal roztrhanou hučku a už strašákovi vzal i záplatovaný kabát.

„K čemu ti je roztrhanej klobouk?“ diví se překvapeně Martínek.

„Holky pasou kozy na pasece. Počkej, jak je postrašíme!“

Oba kluci se škodolibě rozesmáli.

Tu Martínek posmutněl, co si oblékne on? Nerozhodně se rozhlédl, ale pak ho to trklo. Radostně přikročil k lopuchovému keři a začal trhat jeho velikánské listy. Ještě slunečnici, ta se bude také hodit.

V tichu lesa na pasece se pasou dvě kozy, Koudelkovic hnědá Čertice a Vojtovic bílá Líza. Jsou uvázané na dlouhých provazech, takže si pasačky Andulka s Apolenkou mohou hrát.

Andulka staví domeček z klacíků a mechu. Vedle si Apolenka vyrábí z drnu dlouhé trávy panenku. Udělala jí oči z tmavě modrých bobulí a pusku z červené jahody. Z tmavě růžových kvítek, kterým se říká slzičky Panny Marie, vytvořila panence věneček. Teď zaplétá ještě trávové copánky.

Andulka pokládá na domeček mechové došky a prozpěvuje si:

*„Já mám chaloupku
na vršku, bez došků
roztrhanou:
až já se napiju,
já si ji pošiju
hra-hra, hra-hra,
hrachovinou.“*